

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Факультет соціології

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ**

для студентів

галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
напрямок підготовки – 054 «Соціологія»
освітній рівень – бакалавр
освітня програма – «Соціологічне забезпечення управлінських процесів»
вид дисципліни – вибіркова

Форма навчання – денна
Навчальний рік – 2021/2022
Семестр – 4
Кількість кредитів ECTS – 3
Мова викладання,
навчання та оцінювання – українська
Форма заключного контролю – залік

Викладач: Литва Людмила Андріївна

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2020

Розробник: Литва Людмила Андріївна, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри соціальної психології

 Алла КОВАЛЕНКО

Протокол № 1 від «29» 08 2020 р.

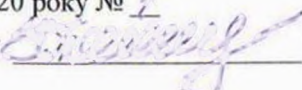
Схвалено науково - методичною комісією факультету психології

Протокол від «21» 08 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії Дмитро КОРОЛЬОВ

Погоджено з науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «20» 08 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – формування у майбутніх соціологів уявлення про зміст, завдання, принципи та механізми вироблення та впровадження напрямів соціальної політики в галузі соціального захисту населення та технологій впровадження та підтримки соціальної безпеки.

2. Попередні вимоги до опанування дисципліни:

- Знати: загальні закономірності соціального розвитку, основи філософії.
- Володіти аналітичними вміннями/навичками.

3. Анотація навчальної дисципліни. Соціальна безпека та захист є визначальним напрямом внутрішньої політики держави. Вона забезпечує захист прав людини, створює передумови для розширеного відтворення людиною своєї діяльності та для стабільності суспільної системи. Соціальний захист будь-якої держави передбачає визначення глибинних тенденцій розвитку в усіх сферах соціального буття й соціальної безпеки людини та цілеспрямований вплив на них суб'єктів управлінської діяльності. Політика такого типу має створити необхідний економічний механізм для розв'язання суперечностей як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру в економіці, політиці, правових, соціальних, духовних відносинах суспільства, міжособистісних соціальних зв'язках людей, тих чи інших аспектах і тенденціях розвитку та функціонування, що впливають на соціальне буття, соціальне самопочуття та безпеку людини. Пріоритетами соціального захисту є створення умов для забезпечення достатнього життєвого рівня населення, розвитку трудового потенціалу, формування середнього класу, недопущення надмірної диференціації населення за рівнем доходів, проведення пенсійної реформи, надання адресної підтримки незахищеним верствам населення, всебічного розвитку освіти, культури, поліпшення охорони здоров'я населення. Тож завданнями соціального захисту є забезпечення ефективного розвитку соціального простору життєдіяльності, здійснення заходів щодо задоволення зростаючих матеріальних і духовних потреб членів суспільства, врегулювання процесів соціальної диференціації, що відбувається у суспільстві, підняття суспільного добробуту на рівень загальноприйнятих міжнародних стандартів. Звертається увага на актуальні проблеми вітчизняної соціальної політики в сфері соціального захисту населення та напрями і орієнтири її реформування.

Зміст лекцій відповідає вимогам Державного освітнього стандарту вищої професійної освіти в галузі соціальних та поведінкових наук з дисципліни «Соціальна безпека та захист».

4. Завдання (навчальні цілі):

- представити теоретичні основи дослідження проблем соціального захисту та безпеки в соціальній галузі наукового пізнання;
- відстежити еволюцію поглядів і підходів щодо принципів та підходів до створення системи соціального захисту і безпеки в державі та управління нею;
- визначити концептуальні правові, економічні, управлінські, ідеологічні, світоглядні засади формування напрямів соціальної політики в галузі соціального захисту населення;
- розширити уявлення про місце, роль і значення соціального захисту, надання соціальних послуг та соціальної допомоги як управлінської діяльності по забезпеченню умов реалізації прав і свобод громадян в суспільстві, його безпеки та розвитку у сучасному світі.

Що спрямовано на формування наступних компетентностей:

- СК10. Здатність застосовувати отримані знання в процесах прийняття рішень
- СК13. Здатність прогнозувати тенденції розвитку структур менеджменту і маркетингу в умовах суспільних змін та глобальних трансформацій.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумкові й оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - теоретико-методологічні засади дослідження еволюції поглядів на систему соціального захисту та соціальної допомоги в соціальній галузі наукового пізнання; - правове забезпечення реалізації напрямів соціальної політики в галузі соціального захисту та соціальної допомоги в Україні; - особливості становлення вітчизняної системи управління соціальною сферою; - напрями соціальної політики в галузі соціального захисту та соціальної допомоги в Україні та світовій практиці; - категорії отримувачів соціальних послуг та соціальної допомоги в Україні; - принципи ідеології формування соціальної політики в сфері соціального захисту в демократичному суспільстві; - засади формування активної життєвої та професійної позиції соціолога щодо розбудови ефективного управління соціальною сферою в державі. 	Лекція, самостійна робота	Презентація, доповідь, есе	20%
2.	<p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - користуватися набутими теоретичними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності; - планувати свою професійну діяльність згідно стратегічних програм та проектів, затверджених державними інституціями, усвідомлювати їхню мету та конкретизувати її в завданнях своєї діяльності; - залучати передовий закордонний досвід реформування сфери соціального захисту та соціальної допомоги; - встановлювати доцільні стосунки з представниками державних та громадських організацій та інституції, які зайняті в процесі формування напрямів соціальної політики в галузі соціального захисту; - виявляти і оцінювати актуальні проблеми соціального захисту населення на місцевому, регіональному та державному рівнях та сприяти їх вирішенню; - проводити консультації з координації діяльності на відповідному рівні; - оцінювати результати власної діяльності і робити прогноз на майбутнє 	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Виконання навчальних завдань та складання проміжних форм контролю	80%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни Програмні результати навчання	1	2
PH14. Застосовувати теоретичні підходи та методологію аналізу до діагностики та вирішення організаційних та регіональних проблем	+	+
PH17. Визначати та конструювати соціальні механізми стабільного функціонування та розвитку соціальних систем різного рівня	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Творчі та репродуктивні завдання з самостійної роботи (PH1, PH2) – 70 максимальних/38 мінімальних балів
2. Підготовка доповідей, презентацій та есе (PH1, PH2) – 30 максимальних/16 мінімальних балів

- підсумкове оцінювання у формі заліку

7.2. Організація оцінювання: порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання здійснюється протягом семестру у ході виконання студентами творчих та репродуктивних завдань з самостійної роботи, підготовки доповідей та есе наприкінці вивчення дисципліни, а також підсумкового виконання залікового завдання.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські	Самостійна робота
1.	Соціальний захист та безпека: поняття, функції, механізми формування, напрями	4	4	10
2.	Економіко-правове забезпечення напрямів соціального захисту в Україні та світі	2	2	4
3.	Суб'єкти соціального захисту	4	4	6
4.	Управління соціальною сферою в Україні та світі. Соціальна держава та її моделі	2	4	6
5.	Соціальна політика щодо соціального захисту слабких соціальних груп	6	6	12
6.	Реформування системи управління галуззю соціального захисту: проблеми та перспективи	2	4	7
Всього:		20	24	45

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 20 год.

Семінари – 24 год.

Консультації – 1 год.

Самостійна робота - 45 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Литва Л.А., Отрешко Н.Б., Пасічніченко С.В. Становлення ідеологічних засад соціальної політики в сфері соціального захисту населення в Україні: Підручник для вищих навчальних закладів / За заг. ред. А.О. Ярошенко. К.: Видавництво НПУ імені М.П.Драгоманова, 2013. 222 с.
2. Політологія: Кн. перша: Політика і суспільство. Кн. друга: Держава і політика / А. Колодій, Л. Климанська, Я. Костина, В. Харченко. – 3-е вид., перероб. та доп. – К., 2003. – 664 с.: іл.
3. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: Монографія / О.В. Макарова ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — К., 2015. — 244 с.
4. Семигіна Т. В. Порівняльна соціальна політика: Навчальний посібник. Київ, МАУП, 2005. 276 с.
5. Актуальні проблеми соціальної політики України: Навчальний посібник / За заг. ред. А.О. Ярошенко / Отрешко Н.Б., Литва Л.А., Пасічніченко С.В. та інш. - К.: Видавництво НПУ імені М.П.Драгоманова, 2013. –222 с.
6. Європейська конвенція про соціальне забезпечення: конвенція, Міжнародний документ ради Європи №78 від 14.12.1972 р. - Режим доступу: [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)
7. Європейська соціальна хартія: Хартія Ради Європи, міжнародний документ № 163 від 03.05.1996 р - Режим доступу: [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)
8. Закон України «Про соціальні послуги» № 4607 від 17.01.2019 р. – Електронний ресурс – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
9. Головаха Є. Ціннісні засади і бар'єри модернізації українського суспільства // Ціннісна складова модернізаційних процесів у сучасному соціумі України. – К.: ДУ «Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2014. – С.83–96.

Додаткова:

10. Иноземцев В. Специфические особенности европейской социальной модели / Вячеслав Иноземцев // Современная Европа – 2004 - №1. – С.87-95. 13. Каргалова М.В. От

- социальной идеи к социальной интеграции. Становление социальной политики Европейского Союза / М.В.Каргалова. – М.: Интердиалект+, 1999. – 325 с.
11. Ролз Дж. Теория справедливости / Дж. Ролз [пер. с англ. В. Целищева, В. Карпович, А. Щевченко] – Новосибирск: Изд-во НГУ, 1995. – 536 с.
 12. Скотт Дж. Благими намерениями государства. Почему и как проваливались проекты улучшения условий человеческой жизни / Джеймс Скотт. – М.: Издательство «Университетская книга», 2005. – 568 с.
 13. Социальная Европа в XXI веке / Под ред. М.В.Каргаловой. – М.: Издательство «Весь Мир», 2011. – 528 с.
 14. Теренс М. Гансли. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки (Пер.з англ.О. Перепада). – К.: Основи, 1996.
 15. Отрешко Н.Б. Криза ідеології сучасної держави у глобальному суспільстві та перспективи розвитку // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2013. - №1-2. – С.24-33.
 16. Пасічніченко С.В. Місце і роль інститутів самоорганізації громадян у реалізації соціальної політики / С.В. Пасічніченко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки», 2013. – Випуск 6. – Том 1. – С. 90-93.
 17. Громадські організації та органи державного управління: питання взаємовідносин [монографія] / За заг.ред. Н.Р.Нижник, В.М. Олуйко – Хмельницький: Видво-ХУУП .- 2007. – 236 с.
 18. Органи самоорганізації населення: навчально-методичні матеріали / [ред. В.В. Кравченко, М.В. Підмогильний] – К.: Атіка, 2013. – 120 с.